

Színház

a Hét Választófejedelemhez

Az ős night club ♦ Bálpénz
Liszt Ferenc első pesti hangversenye

Egy történelmi múltú Váci utcai ház homlokzatán gyullad ki a transzparens: *Pesti Színház*. Egykor ezen a helyen vendégfogadó állt, a híres *Hét Választófejedelem*; 1840-ben *Hild József* — a régi fogadó tégláinak és köveinek felhasználásával — felépítette azt a házat, a mai Váci utca 9. számú épületet, amely századunk elejéig szálloda volt, majd földszintjén a Corso mozi kapott helyett, s néhány évig a Bartók Tere.

ADOMÁNYBÓL TAKSA

1770 januárjában a „pesti nyilvános termekben játszó zenészek” panasszal fordultak a nádorhoz. A városi tanács ugyanis elrendelte, hogy *csak a Hét Választófejedelem nevű fogadóban zenélhetnek este 10 óra után*. „Adófizető muzsikusból koldusok leszünk” — hangzott a sirám, a tanács urai azonban nem hatódtak meg, sőt, a Hét Választófejedelem bérlőinek megengedték, hogy *korlátlanul* nyitva tarthassanak. „Legyen ezzel megfelelő táncteremük — írták a rendeletben — nemcsak a városiaknak, hanem azoknak a vidékről Pestre felutazóknak is, akik itt *tisztességes helyen tisztességesen szórakozni kívánnak, és illedelmesen mulathatnak...*” Ám a valóságban nem ez vezethette a tanácsurakat — legalábbis ez derült ki abból a megjegyzésükből, hogy a vendéglős „...*saját elhatározásából ötven forinttal járult hozzá a városi kórház betegeinek eltartásához.*” Aligha lehet hitelt adni az adomány önkéntességének, mert ma is őrzik a főváros levéltárában azokat az elszámolásokat, amelyek bizonyítják, hogy *állandó taksává alakították át ezt az „adományt”*: úgynevezett bálpénzt kellett a fogadósnak fizetnie.

MASZKABÁLOK

A Hét Választófejedelemben sok fényes mulatságot tartottak, köztük álarcos- és maszkabálokat is. Mária Terézia 1722-ben a városokhoz intézett leiratában felsorolta a maszkabálok megtartásának feltételeit. Álarcosbál tartására a Hét Választófejedelemen kívül engedélyt kapott az Angol Királynő, a Kék Lámpás, a Két Nyúl és a Fehér Ló — az utóbbi épülete ma is áll a Rákóczi úton.

MEGMENEKÜLT

A Hét Választófejedelem bálterme 1823. május 1-én nevezetes zenei esemény színhelye volt: *a 11 éves csodagyerek, Liszt Ferenc tartotta ott első pesti hangversenyét*. Erre a következő szövegű hirdetménnyel hívta meg a közönséget: „Magyar vagyok, s nem tudok nagyobb boldogságot, minthogy neveltetésem és taníttatásom első zsengeit Franciaországba és Angliába való utazásom előtt forró hálám jeléül drága hazámnak tisztelettel felajánljam. Ha belőlük

érettség dolgában egy és más hiányzik is, kitartó szorgalmam nagyobb tökéletességre viheti, s valaha talán abba a szerencsés helyzetbe juttathat, hogy *arúga hazám ékességének kicsiny ágaként szerepelhessek.*”

Akkora volt Liszt Ferenc sikere, hogy *még három hangversenyt kellett adnia — zsúfolt házak előtt...*

Hild József pesti épületei közül nincs már meg a Tigris Szálló, romba dőlt az Angol Királynő, lebontották a régi Pilvax Kávéházat, de a Váci utcai ódon ház — amelynek csak felső emeletein maradt nyoma Hild művészetének — megmenekült a lebontástól, mert helyet kapott most benne a Pesti Színház. **Pakots György**